

JISMONIY TARBIYA DARSLARIDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR

*Umidulla Mukhamedjanov Fayzullayevich,
Jismoniy madaniyat va sport kafedrasi o`qituvchisi,
O`zbekiston davlat jahon tillari universiteti,
muxamedjanovumidulla@gmail.com*

***Annotatsiya:** Mazkur maqolada bugungi jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo`llashning o`rni va samaradorligi tahlil qilinadi. Ta`lim jarayonida zamonaviy pedagogik yondashuvlar, interaktiv metodlar hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o`quvchilarning jismoniy faolligini oshirish, ularning darsga bo`lgan qiziqishini kuchaytirish va sog`lom turmush tarzini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Maqolada jismoniy tarbiya darslarini tashkil etishda innovatsion metodlardan foydalanishning nazariy asoslari hamda ularning amaliy qo`llanishi yoritilgan. Shuningdek, ushbu texnologiyalarni qo`llash orqali ta`lim samaradorligini oshirish, o`quvchilarning jismoniy sifatlarini rivojlantirish va dars jarayonini yanada samarali tashkil etish masalalari ko`rib chiqiladi.*

***Kalit so`zlar:** jismoniy tarbiya, innovatsion pedagogik texnologiyalar, interaktiv metodlar, ta`lim samaradorligi, jismoniy faollik, sog`lom turmush tarzi.*

***Abstract:** This article analyzes the role and effectiveness of applying innovative pedagogical technologies in modern physical education classes. The use of contemporary teaching approaches, interactive methods, and information and communication technologies in the educational process plays an important role in increasing students' physical activity, enhancing their interest in lessons, and promoting a healthy lifestyle. The article highlights the theoretical foundations of using innovative methods in organizing physical education classes, as well as their practical implementation. In addition, it examines issues related to improving*

educational effectiveness, developing students' physical qualities, and organizing the lesson process more efficiently through the use of these technologies.

Keywords: *physical education, innovative pedagogical technologies, interactive methods, educational effectiveness, physical activity, healthy lifestyle*

Аннотация: *В данной статье анализируются роль и эффективность применения инновационных педагогических технологий на современных уроках физической культуры. Использование современных педагогических подходов, интерактивных методов и информационно-коммуникационных технологий в образовательном процессе является важным фактором повышения физической активности учащихся, усиления их интереса к занятиям и формирования здорового образа жизни. В статье освещаются теоретические основы использования инновационных методов при организации уроков физической культуры, а также их практическое применение. Кроме того, рассматриваются вопросы повышения эффективности обучения, развития физических качеств учащихся и более рациональной организации учебного процесса с использованием данных технологий.*

Ключевые слова: *физическая культура, инновационные педагогические технологии, интерактивные методы, эффективность обучения, физическая активность, здоровый образ жизни.*

Hozirgi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar o'qitish jarayonini yanada takomillashtirish va samaradorligini oshirishni talab etmoqda. Shu sababli ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik yondashuvlar hamda innovatsion texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, jismoniy tarbiya darslarini tashkil etishda yangi pedagogik usullarni qo'llash o'quvchilarning jismoniy rivojlanishi, sog'lig'ini mustahkamlash va ularni sog'lom turmush tarziga yo'naltirishda muhim omillardan biri hisoblanadi.

Jismoniy tarbiya ta'lim tizimining ajralmas qismi bo'lib, u yosh avlodning jismoniy barkamolligini ta'minlash, ularning harakat faolligini oshirish va jismoniy sifatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Biroq an'anaviy o'qitish usullari ba'zan

o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini yetarli darajada oshira olmaydi. Shu sababli jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash orqali dars jarayonini yanada qiziqarli, samarali va interaktiv tarzda tashkil etish zarur. Innovatsion pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning faolligini oshirish, ularni mustaqil fikrlashga undash hamda ta'lim jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlashga xizmat qiladi. Interaktiv metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, o'yin texnologiyalari va muammoli ta'lim usullaridan foydalanish jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Mazkur maqolaning maqsadi jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning ahamiyatini tahlil qilish hamda ularning ta'lim jarayonidagi samaradorligini yoritishdan iborat.

1. Innovatsion pedagogik texnologiyalar tushunchasi va uning ta'lim jarayonidagi ahamiyati

Zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion pedagogik texnologiyalar muhim o'rin egallaydi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar — bu o'qitish jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini rivojlantirishga qaratilgan zamonaviy metodlar, usullar va vositalar majmuasidir [5].

Jismoniy tarbiya ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lib, u o'quvchilarning jismoniy rivojlanishi, sog'lig'ini mustahkamlash hamda harakat faolligini oshirishga xizmat qiladi [3]. Shu sababli jismoniy tarbiya darslarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Pedagogik tadqiqotlarga ko'ra, innovatsion metodlardan foydalanilgan darslarda o'quvchilarning bilimni o'zlashtirish darajasi an'anaviy darslarga nisbatan sezilarli darajada yuqori bo'ladi. Interaktiv metodlar o'quvchilarni dars jarayoniga faol jalb etib, ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi [4].

- ***2. Jismoniy tarbiya darslarida qo'llaniladigan innovatsion metodlar***

Jismoniy tarbiya darslarida turli xil innovatsion metodlardan foydalanish o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi. Ushbu metodlar o'quvchilarning jismoniy faolligini oshirish bilan birga, ularning jamoaviy ishlash ko'nikmalarini ham rivojlantiradi [7].

1. Interaktiv metodlar

Interaktiv metodlar o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlaydi. Bunday metodlarga "aqliy hujum", guruhlar bilan ishlash va bahs-munozara usullari kiradi. Ushbu metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirishga yordam beradi [4]. Masalan, o'quvchilarga jismoniy mashqlarning inson salomatligiga ta'siri haqida savollar berilib, ularni guruhlarda muhokama qilish orqali dars jarayoni yanada qiziqarli tashkil etiladi.

2. O'yin texnologiyalari

O'yin texnologiyalari jismoniy tarbiya darslarining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Sport o'yinlari orqali o'quvchilar jismoniy mashqlarni bajarish bilan birga jamoada ishlash, tez qaror qabul qilish va strategiya tuzish ko'nikmalarini rivojlantiradi [2].

Masalan:

- ✓ estafeta o'yinlari
- ✓ mini futbol musobaqalari
- ✓ harakatli o'yinlar

Mutaxassislarning fikriga ko'ra, o'yin texnologiyalari qo'llanilgan darslarda o'quvchilarning jismoniy faolligi sezilarli darajada oshadi [2].

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari

Zamonaviy ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Jismoniy tarbiya darslarida video materiallar, sport texnikasini tahlil qiluvchi dasturlar va mobil ilovalardan foydalanish dars samaradorligini oshiradi [6].

Masalan, sport mashqlarini video orqali tahlil qilish o'quvchilarga o'z xatolarini ko'rish va ularni tuzatish imkonini beradi. Bu esa mashqlarni to'g'ri bajarishga yordam beradi.

3. Innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash bo'yicha tadqiqotlar

Ko'plab ilmiy tadqiqotlar jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish o'quv jarayonining samaradorligini oshirishini ko'rsatadi. Xususan, interaktiv metodlar qo'llanilgan darslarda o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi va faolligi sezilarli darajada ortadi [7].

Xalqaro tadqiqotlarga ko'ra, muntazam jismoniy faollik nafaqat inson salomatligini mustahkamlaydi, balki o'quvchilarning umumiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi [8]. Jismoniy mashqlar o'quvchilarning chidamlilik, tezlik va kuch kabi jismoniy sifatlarini rivojlantirishga yordam beradi [9].

Shuningdek, ayrim tadqiqotlarda interaktiv metodlar qo'llanilgan jismoniy tarbiya darslarida o'quvchilarning jamoaviy ishlash ko'nikmalari va motivatsiyasi oshishi aniqlangan [10]

4. Innovatsion texnologiyalarning afzalliklari

Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash bir qator afzalliklarga ega.

Bundan tashqari, innovatsion texnologiyalar yordamida dars jarayoni yanada samarali tashkil etiladi. O'quvchilar jismoniy mashqlarni bajarish jarayonida nafaqat jismoniy rivojlanadi, balki jamoaviy ishlash, mustaqil fikrlash va mas'uliyat kabi muhim ko'nikmalarni ham egallaydi [5].

5. Innovatsion texnologiyalarni qo'llashdagi muammolar

Shu bilan birga, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etishda ayrim muammolar ham mavjud. Ayrim ta'lim muassasalarida texnik vositalarning yetarli emasligi, sport jihozlarining kamligi hamda o'qituvchilarning innovatsion metodlar bo'yicha yetarli bilimga ega emasligi bunga sabab bo'lishi mumkin [6].

Shu sababli o'qituvchilarning kasbiy malakasini oshirish, ta'lim muassasalarini zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash hamda innovatsion pedagogik tajribalarni keng joriy etish muhim hisoblanadi [7].

Xulosa qilib aytganda, jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, interaktiv metodlar hamda

axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularning jismoniy faolligini kuchaytiradi va sog'lom turmush tarzini shakllantirishga yordam beradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, innovatsion metodlar qo'llanilgan jismoniy tarbiya darslarida o'quvchilar faolroq ishtirok etadi, jismoniy mashqlarni samaraliroq bajaradi hamda jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bunday yondashuvlar nafaqat o'quvchilarning jismoniy sifatlarini, balki ularning mustaqil fikrlash, tashabbuskorlik va mas'uliyat kabi muhim kompetensiyalarini ham rivojlantiradi.

Shu bilan birga, innovatsion pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash uchun o'qituvchilarning kasbiy malakasini oshirish, ta'lim muassasalarini zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash hamda jismoniy tarbiya darslarini tashkil etishda ilg'or pedagogik tajribalarni keng joriy etish zarur.

Demak, jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash yosh avlodni jismonan sog'lom, faol va har tomonlama barkamol etib tarbiyalashda muhim omil hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR;

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "Jismoniy tarbiya va sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaror. Toshkent, 2017.
2. Kerimov F.A. Sport nazariyasi va metodikasi. Toshkent: O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya universiteti nashriyoti, 2018.
3. Usmonxo'jayev T.S. Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti, 2019.
4. Xodjayev B.X. Pedagogika nazariyasi. Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
5. Tolipov O'.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. Toshkent: Fan nashriyoti, 2017.
6. Sharipov Sh.S. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. Toshkent: Universitet nashriyoti, 2021.

7. Sodiqov A.S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Tafakkur nashriyoti, 2020.
8. World Health Organization (WHO). Physical Activity Guidelines. Geneva, 2020.
9. Bailey R. Physical Education and Sport in Schools. London: Routledge, 2018.
10. Kirk D. Physical Education Futures. London: Routledge, 2019.